

Sygn. akt IV KK 436/21

POSTANOWIENIE

Dnia 13 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 13 października 2021 r.,
sprawy **S.O.**
skazanego z art. 286 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 10 listopada 2020 r., sygn. akt IX Ka (...)
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 21 listopada 2019 r., sygn. akt II K (...)

p o s t a n o w i ł

1. **oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
2. **obciążyć skazanego S.O. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego,**
3. **zasądzić od skazanego na rzecz oskarżyciela posiłkowego G. Sp. z o.o. kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) zł tytułem tytułem zwrotu wydatków poniesionych na wynagrodzenie pełnomocnika za sporządzenie odpowiedzi na kasację.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w K. uznał oskarżonego S.O. w ramach czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia za winnego tego, że w okresie od 15 kwietnia 2016 r. do dnia 22 kwietnia 2016 r. w K., prowadząc działalność gospodarczą pod nazwą I. sp.j. ul. Z., w K., działając w

krótkich odstępach czasu z wykorzystaniem takiej samej sposobności, zanim zapadł pierwszy wyrok chociażby nieprawomocny co do któregośkolwiek z tych przestępstw, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dwukrotnie doprowadził G. Sp. z o.o. z siedzibą w K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w łącznej kwocie 35.346,50 zł za pomocą wprowadzenia ww. pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru i możliwości uregulowania płatności za wykonane wiercenia geotechniczne w rejonie projektowanej drogi na podstawie wystawionych faktur VAT i tak:

- w dniu 15 kwietnia 2016 r. w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził G. Sp. z o.o. z siedzibą w K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 15.420,50 zł, wynikającej z wystawionej faktury VAT nr (...) z terminem płatności do dnia 19 kwietnia 2016 r. za pomocą wprowadzenia ww. pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru i możliwości uregulowania płatności za wykonane wiercenia geotechniczne,

- w dniu 22 kwietnia 2016 r. w K., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził G. Sp. z o.o. z siedzibą w K. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w kwocie 19 926,00 zł, wynikającej z wystawionej faktury VAT nr (...) z terminem płatności do dnia 29 kwietnia 2016 r. za pomocą wprowadzenia ww. pokrzywdzonego w błąd co do zamiaru i możliwości uregulowania płatności za wykonane wiercenia geotechniczne, tj. popełnienia czynów stanowiących dwa przestępstwa, z których każde wyczerpało znamiona przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k., za co wymierzył mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wymiarze 100 stawek dziennych po 20 zł każda.

Na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 10 listopada 2020 r., sygn. akt IX Ka (...), utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniósł obrońca skazanego, który zaskarżył wyrok w całości i zarzucił:

I. rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to obrazę przepisów prawa procesowego:

„1. art. 433 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 447 § 1 i 2 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy orzeczenia

Sądu Rejonowego zapadłego z obrazą przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 7 k.p.k., 410 k.p.k., pomimo tego, że wyrok Sądu Rejonowego został zaskarżony apelacją wniesioną przez obrońcę na korzyść oskarżonego co do całości wyroku, co zgodnie z treścią art. 447 § 1 i 2 k.p.k. stanowiło zaskarżenie całości rozstrzygnięcia o winie, karze i środkach karnych oraz nakładało na Sąd Okręgowy obowiązek rozpoznania sprawy w szerszym zakresie, niż wynikający z treści środka odwoławczego, a w konsekwencji nakazywało zmianę nieprawomocnego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia;

2. art. 6 ust. 1 zd. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4.11.1950 r. w zw. z art. 2 ust. 1 Protokołu nr 7 do EKPCz poprzez zaniechanie przez Sąd II instancji realnej kontroli odwoławczej wyroku Sądu a quo i jedynie pozorne rozpoznanie środka odwoławczego wniesionego przez obrońcę skazanego S.O., czego wyrazem jest treść uzasadnienia zaskarżonego kasacją wyroku Sądu Okręgowego, a czego konsekwencją stało się pozbawienie S.O. uprawnienia do rzetelnego rozpoznania jego sprawy w postępowaniu odwoławczym;

3. art. 7 k.p.k. polegające na dowolnej ocenie materiału dowodowego (w tym: opinii biegłej E.P., dokumentów finansowych spółki I. sp.j., wyjaśnień S.O. w zakresie w jakim wskazywał źródło finansowe z którego miały być dokonane płatności na rzecz spółki G. sp. z o.o. oraz poinformowania o tym przedstawiciela pokrzywdzonej spółki, świadomości reprezentanta pokrzywdzonej spółki o źródle z którego I. sp.j. miał dokonać płatności za wykonaną usługę), w konsekwencji utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji, mimo braku wiarygodnych dowodów wskazujących na wypełnienie przez skazanego S.O. ustawowych znamion czynu z art. 286 § 1 k.k.;

4. art. 410 k.p.k. polegające na oparciu rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym tj. z pominięciem wykazu wierzytelności przysługujących spółce I. sp.j. na dzień zawarcia umowy z pokrzywdzoną spółką, potwierdzających odmienną sytuację finansową w/w spółki od przyjętej przez Sąd I instancji, w konsekwencji utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji, mimo braku

wiarygodnych dowodów wskazujących na wypełnienie przez skazanego S.O. ustawowych znamion czynu z art. 286 § 1 k.k.”;

II. rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to obrazę przepisów prawa materialnego, tj.:

„1. tj. art. 286 § 1 k.k. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż S.O., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dwukrotnie doprowadził G. sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, podczas gdy zgodnie z ustalonym stanem faktycznym sprawy, pomiędzy spółką I. sp.j. a G. sp. z o.o. doszło do zawarcia jedynie jednej umowy zlecenia (w dniu 6 kwietnia 2016 r.), w oparciu o którą pokrzywdzona spółka wystawiła na rzecz I. sp.j. faktury o nr (...) z dnia 15 kwietnia 2016 r., (...) z dnia 22 kwietnia 2016 r., (...) z dnia 30 kwietnia 2016 r.;

2. art. 91 § 1 k.k. poprzez zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że iż S. O., w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dwukrotnie doprowadził G. sp. z o.o. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem, podczas gdy zgodnie z ustalonym stanem faktycznym sprawy, pomiędzy spółką I. sp.j. a G. sp. z o.o. doszło do zawarcia jedynie jednej umowy zlecenia (w dniu 6 kwietnia 2016 r.), tym samym nie może być mowy o popełnieniu przez skazanego ciągu przestępstw”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego Prokurator Rejonowy w K. wniósł o oddalenie kasacji z powodu jej oczywistej bezzasadności. Tożsame stanowisko w sprawie zajął pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego. Również wniósł o oddalenie kasacji, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja obrońcy skazanego okazała się oczywiście bezzasadna.

Na wstępie wspomnieć wypada, że celem postępowania kasacyjnego jest wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym i jednocześnie takich, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia. Postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem, które kosztem

stabilności prawomocnych orzeczeń sądowych, mającej kardynalne znaczenie dla pewności obrotu prawnego, ma ponawiać zwykłą kontrolę odwoławczą. W toku tego postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 kwietnia 2019 r., sygn. akt V KK 98/19).

Stosownie do dyspozycji art. 523 § 1 k.p.k. zasadność kasacji jest oceniana z punktu widzenia skutecznego wykazania wystąpienia okoliczności wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. albo naruszenia prawa i to o charakterze rażącym oraz przedstawienia przekonujących argumentów, że to uchybienie wywarło istotny wpływ na treść wyroku. Oba te warunki, tj. rażące naruszenie prawa i istotny wpływ na treść wyroku, muszą wystąpić łącznie, a brak jednego z nich determinuje uznanie kasacji za całkowicie bezzasadną (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2019 r., sygn. akt IV KK 168/19).

Lektura akt przedmiotowej sprawy w zestawieniu z treścią zarzutów powołanych w kasacji oraz ich uzasadnieniem bez wątpienia pozwala na uznanie kasacji obrońcy skazanego za oczywiście bezzasadną. Takimi właśnie okazały się już dwa pierwsze zarzuty, kwestionujące poprawność przeprowadzonej przez Sąd odwoławczy kontroli instancyjnej w zakresie oceny dowodów i - zdaniem skarżącego - jedynie pozorne rozpoznanie apelacji obrońcy czego konsekwencją stało się - w ocenie autora kasacji - pozbawienie S.O. uprawnienia do rzetelnego rozpoznania jego sprawy w postępowaniu odwoławczym i co skutkowało obrazą przepisów art. 433 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 447 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k. i obraży art. 6 ust. 1 zd. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności z 4 listopada 1950 r. Ogólnikowość powyższych zarzutów uniemożliwia w istocie szczegółowe i merytoryczne ustosunkowanie się do nich. Autor kasacji nie wskazuje bowiem na jakiegokolwiek uchybienia Sądu odwoławczego w zakresie przeprowadzonej przez ten Sąd kontroli instancyjnej, ale wyraża niezadowolenie z oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji i zaaprobowanej przez Sąd odwoławczy, a niekorzystnej dla jej mandanta. Nadto, prócz gołosłownego wskazania na obrazę prawa oskarżonego do rzetelnego procesu nie wskazuje na żadne postąpienie czy zaniechanie Sądu odwoławczego, które by to

prawo miało naruszyć. Po prostu odmiennie ocenia dowody zgromadzone w sprawie, nie zgadza się z oceną dowodów dokonaną przez Sąd I instancji i zaakceptowaną przez Sąd ad quem, skutkującą uznaniem sprawstwa oskarżonego. Tymczasem nie ulega wątpliwości, że to na wnoszącym kasację, spoczywa obowiązek konkretnego wskazania zarzutu, dokładnego określenia uchybienia, którego popełnienie zarzuca się Sądowi odwoławczemu. Poza tym, przepisy procedury karnej obligują skarżącego nie tylko do wskazania konkretnego naruszenia przepisów, którego miał dopuścić się Sąd II instancji, ale także do wykazania, że naruszenie to miało charakter rażący, a nadto miało istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia. Omawiane aktualnie zarzuty tych wymogów nie spełniły, co przesądziło o ich całkowitej bezzasadności.

Nie zasługującym na uwzględnienie okazał się również zarzut trzeci kasacji, wskazujący na obrazę art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego (w tym: opinii biegłej E.P., dokumentów finansowych spółki I. sp.j., wyjaśnień S.O. w zakresie w jakim wskazywał źródło finansowe z którego miały być dokonane płatności na rzecz spółki G. sp. z o.o. oraz poinformowania o tym przedstawiciela pokrzywdzonej spółki, świadomości reprezentanta pokrzywdzonej spółki o źródle, z którego I. sp.j. miał dokonać płatności za wykonaną usługę), a w konsekwencji utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji, mimo braku wiarygodnych dowodów wskazujących na wypełnienie przez skazanego S.O. ustawowych znamion czynu z art. 286 § 1 k.k. Dyskredytując słuszność ww. zarzutu wspomnieć wypada, że naruszenie reguł określonych w przepisie art. 7 k.p.k. jest możliwe przez sąd odwoławczy tylko wówczas, gdy sąd ten prowadzi postępowanie dowodowe i czyni na tej podstawie własne ustalenia faktyczne, natomiast wówczas, gdy jedynie weryfikuje ocenę i ustalenia dokonane przez sąd pierwszej instancji, należy w skardze kasacyjnej, wykazać wadliwość argumentacji sądu odwoławczego w zakresie takiej oceny, względnie brak takiej argumentacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2015 r. IV KK 430/14, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2019 r. II KK 247/18; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2016 r. III KK 22/16). W niniejszej sprawie inicjatywa dowodowa Sądu odwoławczego ograniczyła się jedynie do ujawnienia karty karnej dotyczącej oskarżonego. Sąd II instancji nie prowadził własnego postępowania

dowodowego, nie przesłuchiwał w toku rozprawy apelacyjnej świadków czy biegłych, stąd zarzut obrazy art. 7 k.p.k. w tym zakresie jest niedopuszczalny. Potencjalnie w układzie procesowym, jaki zaistniał w niniejszej sprawie, pod adresem Sądu odwoławczego mógłby zatem zostać postawiony jedynie zarzut wadliwej kontroli odwoławczej w zakresie sygnalizowanej w apelacji obrazy art. 7 k.p.k.- tj. zarzut obrazy art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. W niniejszej sprawie jednak i ten zarzut nie byłby zasadny. Po pierwsze z tego powodu, że w apelacji nie zarzucano Sądowi I instancji obrazy art. 7 k.p.k., ale podniesiono zarzut obrazy prawa materialnego – art. 286 § 1 k.k., a po drugie, że mimo tego źle sformułowanego przez obrońcę zarzutu, Sąd II instancji właściwie odczytał, że intencją skarżącego była próba podważenia ustaleń faktycznych co do zamiaru oskarżonego, ustalonego w oparciu o przeprowadzone w sprawie dowody. Sąd II instancji uznał, że Sąd meriti prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, respektując wymogi z art. 7 k.p.k. Podzielił ocenę Sądu I instancji odnośnie opinii biegłej z dziedziny rachunkowości E.P., jak i pozostałych w sprawie dowodów (str. 4 uzasadnienia Sądu Okręgowego). W efekcie, uznał za trafne poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne. Powyższe uwagi jednoznacznie wskazują, że zarzut kasacji dotyczący obrazy art. 7 k.p.k. pozbawiony był racjonalnego uzasadnienia.

Niesłusznym okazał się również zarzut dotyczący obrazy art. 410 k.k. (zarzut czwarty kasacji). Brak jest bowiem podstaw do podzielenia stanowiska autorki kasacji, że Sąd II instancji uchybił treści art. 410 k.p.k. poprzez oparcie rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym tj. z pominięciem wykazu wiarytelności przysługujących spółce I. sp.j. na dzień zawarcia umowy z pokrzywdzoną spółką, potwierdzających odmienną sytuację finansową w/w spółki od przyjętej przez Sąd I instancji, a w konsekwencji utrzymał w mocy orzeczenia Sądu I instancji, mimo braku wiarygodnych dowodów wskazujących na wypełnienie przez skazanego S.O. ustawowych znamion czynu z art. 286 § 1 k.k. W aspekcie ww. zarzutu należy zauważyć, że z naruszeniem art. 410 k.p.k. mamy do czynienia jedynie wówczas, gdy sąd opiera swoje orzeczenie na materiale nieujawnionym na rozprawie głównej, bądź tylko na części materiału ujawnionego i jego rozstrzygnięcie nie jest wynikiem analizy całokształtu ujawnionych okoliczności. W

żadnej mierze natomiast dokonanie oceny dowodów i oparcie się na określonych z nich, przy jednoczesnym odmówieniu wiary dowodom przeciwnym nie stanowi naruszenia dyspozycji art. 410 k.p.k. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2018 r. V KK 491/17). Jeżeli natomiast sąd odwoławczy nie zmienia zaskarżonego wyroku co do istoty, to nie czyni własnych ustaleń faktycznych i nie dokonuje ponownej, własnej oceny dowodów, w konsekwencji więc nie może obrazić przepisu art. 410 k.p.k. W realiach przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy w K. nie dokonał zmiany w ustaleniach faktycznych przyjętych przez Sąd meriti, a zatem nie mógł zatem dopuścić się obrazy w zakresie artykułu 410 k.p.k. Analizowany zarzut kasacji okazał się zatem bezpodstawny.

Niedopuszczalnymi, przez co prawnie nieskutecznymi okazały się także zarzuty piąty i szósty kasacji, wskazujące na obrazę prawa materialnego - art. 286 § 1 k.k. i art. 91 § 1 k.k. W realiach przedmiotowej sprawy Sąd odwoławczy nie stosował ww. przepisów prawa materialnego, a to sprawia, że nie mógł ich naruszyć. Analizując cały wywód kasacji trudno oprzeć się wrażeniu, że pod pozorem sygnalizowanej wyżej obrazy prawa materialnego autorka kasacji po raz kolejny kwestionuje poczynione w sprawie ustalenia faktyczne dotyczące zamiaru sprawcy oraz możliwości kwalifikacji zachowań S.O. jako czynów popełnionych w ramach tzw. ciągu przestępstw, co na etapie postępowania kasacyjnego jest niedopuszczalne. Ustalenia dotyczące strony podmiotowej czynu zabronionego, w tym przyjęcie zamiaru czy też jego postaci, należą do sfery ustaleń faktycznych, które z mocy art. 523 § 1 k.p.k. nie mogą być przedmiotem zarzutu kasacyjnego. Zarzut obrazy prawa materialnego mógłby być zaś rozważany jedynie wówczas, gdyby dotyczył wykładni bądź zastosowania tego prawa w niekwestionowanym stanie faktycznym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 grudnia 2013 r. III KK 305/13).

Nie sposób powstrzymać się od stwierdzenia, że skarżąca traktuje kasację i całe postępowanie wywołane jej wniesieniem jako swoistego rodzaju trzecią instancję, mającą służyć weryfikowaniu poprawności zapadłych w Sądach obydwu instancji orzeczeń poprzez ponowienie kontroli apelacyjnej, a przecież nie ulega wątpliwości, że nie temu kasacja służy i nie takie są jej cele. Postępowanie kasacyjne nie jest trzecią instancją powtarzającą zwykłe postępowanie odwoławcze

(zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2009 r., V KK 422/08, LEX nr 491253).

Podsumowując, w niniejszej sprawie autorka kasacji nie wykazała, by Sąd odwoławczy dopuścił się naruszenia prawa takiej rangi, która determinowałaby konieczność uchylenia orzeczenia tego Sądu i ponowienia kontroli odwoławczej.

Z tych wszystkich powodów kasacja okazała się oczywiście bezzasadna i podlegała oddaleniu.

Sąd Najwyższy uznał, że sytuacja materialna skazanego nie uzasadnia zwolnienia go od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, dlatego też obciążono S.O. tymi kosztami. Nadto, Sąd Najwyższy zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego kwotę 720 zł tytułem zwrotu wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika w celu sporządzenia odpowiedzi na kasację, stosując w tym zakresie odpowiednio § 11 ust. 4 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800).

as